VIIKONVAIHDE

PASSIPAIKALLA

Kesäpäivä salissa

Eduskunnan työn jatkuminen yli juhannuksen ei ole tavallista mutta ei ainutkertaistakaan. Esimerkiksi puhemies **Erkki Pystysen** (kok.) kaudella 1980-luvulla istuntokausilla oli tapana venyä.

Venyminen ei juurikaan johtunut professori Pystysen pikkutarkkuudesta. **Kalevi Sorsan** (sd.) ja **Paavo Väyrysen** (kesk.) kukkotappelu vain oli tuohon aikaan makeimmillaan.

Riviedustajia venyminen ärsyttää. Kiistojen päätteeksi yleensä äänestetään heti, joten terassille ei voi unohtua päivystämään.

Eduskunnan työtavat ovat järkevöityneet ja romanttisista kesäisistä yöistunnoista on päästy. Aikoinaan moni tuli aamuyöstä päättämään soralaista tukka pystyssä ja äänesteli miten sattui.

Saivartelijat vauhdissa

Puhemies **Eero Heinäluoman** (sd.) vetoomus ottaa oppositio mukaan kuntauudistuksen valmisteluun ei hallitusta heilauttanut. Kuntajakolaki vietiin läpi odotetuin numeroin.

Sen sijaan sosiaali- ja terveysuudistuksen toteutumista kaavaillussa muodossa aprikoitiin hallitusryhmissäkin. Vastuukuntamallin mahtumista perustuslain puitteisiin epäili muun muassa vasemmistoliiton sosiaaliasiantuntija **Erkki Virtanen**. Hän kyseli, onko kunta- ja sote-uudistuksen niputtaminen yleensä järkevää.

Keskustelun herkullisinta antia oli entisen kuntaministeri **Tapani Töllin** (kesk.) ja veteraaniedustaja **Ben Zyskowiczin** (kok.) sanamiekkailu. Zyskowiczia sapetti, kun perustuslakivaliokunta ei suostunut ottamaan etukäteen kantaa sote-uudistukseen ja antoi kunnille pitkän harkinta-ajan.

Entinen oikeusministeri **Tuija Brax** (vihr.) selitti kärsivällisesti moneen kertaan, ettei perustuslakivaliokunta voi ryhtyä lainvalmistelijaksi. Zyskowicz saivarteli, että perustuslakivaliokunnan kanta lykkää kuntauudistusta loputtomiin, koska aina tulee uusia tuntemattomia tekijöitä.

Töllin mukaan sote-menot ovat 60 prosenttia kuntien menoista. Kunnan on tiedettävä tämän uudistuksen sisältö, kun se päättää omasta kohtalostaan.

Pieni anoo, iso sanoo

Yli 50 000 asukkaan kunnissa asuu noin puolet suomalaisista. Vastuukuntamalli tarkoittaa karkeasti sitä, että näiden kuntien valtuustot päättäisivät kaikkien suomalaisten sosiaali- ja terveyspolitiikasta. Esimerkiksi kuntaministeri **Henna Virkkusen** (kok.) kotikaupungin Jyväskylän kaupunginjohtaja **Markku Andersson** (kok.) johtaisi koko Keski-Suomea.

Eduskunnan keskustelua vääristää, että lähes 60 prosenttia kansanedustajista asuu noissa suurissa kunnissa. Kun mukaan lasketaan Mikkelin, Kajaanin ja Kokkolan kaltaisten osavastuukuntien edustajat, ei uhattujen pikkukuntien kansanedustajista suurta ryhmää kerry.

Sallalainen **Hanna Mäntylä** (ps.) tiivisti, ettei lähipalveluja saa korvata etäpalveluilla. Suurten kaupunkien edustajia tällainen pohdinta ei sanomattomasti kiinnosta.

Kanerva hirrestä

Hovioikeus vapautti kansanedustaja **Ilkka Kanervan** (kok.) lahjussyytteistä. Ratkaisu on perusteltu. Ei politiikan tukeminen ole rikos. Lahjomalla hyötyminen on.

Suuressa maailmassa poliittinen korruptio on sitä, että poliitikko työntää yhteisiä rahoja omiin tai lähipiirinsä taskuihin. Meillä poliitikko sai alioikeudessa toista vuotta vankeutta, kun kaverit järjestivät hänelle syntymäpäiväjuhlat.

Yhtä perusteltu oli eduskunnan yksimielinen päätös pääministeri **Jyrki Kataisen** (kok.) kohdalla. Himastutkimuksen tilaamisessa ei ainakaan hänen osaltaan ollut mitään lainvastaista.

Poliittinen vastuu on eri asia. **Teuvo Hakkarainen** (ps.) uhosi mittauttavansa suuressa salissa horoskoopin teettäjä Kataisen luottamuksen. Tosipaikassa meni taas kerran maha kuralle.

PEKKA ALAROTU

VIIKON VÄRSSY

Löytyy vanhasta leidistä harvasta
kymmenen tervettä varvasta
kivusta irveen vääntyy suu
hankaa kumpparin syrjää
vaivaisenluu

Täytyi nuorena olla
niin korea nilkka
ylhäällä, sääri sorea
oli nautinto, tuotti
huvia tutkia
Hopeapeilistä
kenkien kuvia

Irja pitää kenkää
leveänmallista
Villensä tukee, kynkästä,
allista kiukkua puhisee
vanha Ville joutais´
kenkämuotiukot
käräjille

JUHA AALTOILA

MT 50 VUOTTA SITTEN – LA 29.6.

Inkoon uusi syväsatama palvelee puutavarakauppaa

Inkoossa sijaitsevan Suomen uusimman syväsataman liikenne on ensimmäisenä puolivuotiskautena päässyt hyvään alkuun. Satamassa on käynyt 28 alusta ja hiiltä on purettu noin 30 000 tonnia, samoin jonkin verran kipsikiveä ja masuunikuonaa. Puuhioketta on sataman kautta lähtenyt noin 200 tonnia.

Kylän kokoontumispaikasta tuli Suomen suurin kesätori

Somerniemen kesätori kerää kesälauantaisin tuhansia kävijöitä. Vastuun tapahtumasta kantaa viiden vapaaehtoisen ryhmä.

JAANA KANKAANPÄÄ

Marjukka Malkki ja Lea Hellstedt opastavat torimyyjät omille paikoilleen. Myyntipaikat jaetaan saapumisjärjestyksessä, ainoastaan koko kesäksi paikan varanneilla on kiinteä oma paikka.

SOMERO (MT)

Somerniemen kylässä Somerolla Varsinais-Suomessa on yksi Suomen suurimmista kesätoreista, ellei jopa suurin.

Idea kesätorin takana on varsin yksinkertainen: tehdään kyläläisille kokoontumispaikka. Kokoontumispaikka kesätorista todella tulikin, eikä pelkästään kyläläisille.

”Oli vuosi 1986. Kylän miesten kanssa pohdimme, että kokoontua voisi muutenkin kuin kerran vuodessa tai kyläläisen lapsen rippijuhlissa. Niin syntyi idea kesätorista. Näin jälkeenpäin voi tosin sanoa, että tori oli täysin järjetön keksintö”, alkuperäiseen ideointiporukkaan kuulunut **Kai Linnilä** naurahtaa.

Vaikka idea aluksi tuntuikin käsittämättömältä, toiminta polkaistiin käyntiin heti seuraavana vuonna. Koko 26-vuotisen elinkaarensa ajan tori on täyttänyt sille alkujaan asetetun tehtävän.

”Tämä on kokoontumispaikka, jonne osa kyläläisistä tulee joka viikonloppu. Vilkkaimpina viikonloppuina kävijöitä voi olla jopa 6 000–7 000”, toritoimikunnan puheenjohtaja **Leo Malkki** kertoo tyytyväisenä.

Toripoliisilla riittää tehtävää

Toukokuun lopusta elokuun loppuun joka lauantai järjestettävä tori pyörii vapaaehtoisvoimin. Järjestäjiä eli tuttavallisemmin toripoliiseja on vain viisi, mutta siitä huolimatta tehtävää riittää niin ennen toria, sen aikana kuin sen jälkeenkin.

”Joka perjantai siistitään parkkipaikat kuntoon ruohonleikkurilla. Toripäivänä ennen avaamista myyjille osoitetaan myyntipaikat. Torin aikana tulee huolehtia, että vessat ovat kunnossa ja paperia riittää. Lopuksi alue vielä siivotaan”, Somerniemi-seuran puheenjohtaja, yksi toripoliiseista, **Anne Pentikäinen** luettelee.

Kerran vuodessa torialueella järjestetään talkoot.

”Keväisin järjestämme siivoustalkoot, joihin keräämme kyläläisiä lehti-ilmoituksella”, Pentikäinen selittää.

Tori ei saa ulkopuolista rahoitusta, vaan kaikki rahat tulevat toripaikkojen vuokratuloista.

”Kuluja tulee yllättävän paljon. Vessat ja esiintyjät ovat suuri menoerä.”

Myynnissä melkein mitä vain

Torilla myydään liki kaikkea.

”Pitäisi lähteä siitä, mitä täällä ei myydä. Täältä ei saa viinaa eikä tupakkaa”, Linnilä kiteyttää.

Alkoholittomuus on yksi kesätorin pääperiaatteista.

”Jo edesmennyt entinen Somerniemi-seuran puheenjohtaja sanoi, että tänne ei tuoda kaljatelttaa eikä pomppulinnaa. Samaa linjaa olen minäkin noudattanut”, Pentikäinen nauraa.

Aluksi torille kelpuutettiin myyjiksi vain alkutuottajia.

”Nopeasti kuitenkin huomasimme, että se ei riitä palvelemaan asiakkaitamme, joten annoimme myös jälleenmyyjien tulla”, Linnilä selittää.

Tällä hetkellä torilla on myyjiä kahdensadan molemmin puolin hieman viikonlopusta riippuen. Kaksi kolmasosaa on kirpputorimyyjiä.

”On muutamia sellaisia myyjiä, jotka ovat olleet mukana alusta asti. Esimerkiksi työkäsinemyyjä, leikkokukkamyyjä ja vihannesmyyjä ovat olleet mukana joka vuosi”, Linnilä listaa.

Vaikka osa kauppiaista on pysynyt vuodesta toiseen, on myyjissä myös vaihtuvuutta.

”Noin puolet myyjistä on paikalla koko kesän, loput vaihtuvat. Juurikin vaihtuvuus on varmasti torin suosion salaisuus”, Pentikäinen pohtii.

Kesätorilla myydään paljon muutakin kuin vihanneksia, juureksia ja marjoja. Kotiin vietäväksi voi hankkia vaikkapa puukengät, varpuvispilän, näkkileipäkaulimen tai kahvipaketeista tehdyn halkokorin.

Leo Malkki, Anne Pentikäinen ja Marjukka Malkki vastaavat kukin osaltaan kesätorin järjestelyistä.

Ari Hietanen on käynyt puolisonsa Liilia Pallingin kanssa torikauppaa Somerniemen kesätorilla jo 15 vuotta.

TAPAHTUMAN TAKANA

Tavoitteena tuttuus ja turvallisuus

Järjestäjät eivät osaa nimetä mitään tiettyä syytä Somerniemen kesätorin menestykselle.

”Aluksi tämä oli absurdi juttu, koska juntit olivat perustaneet keskelle ei-mitään tällaisen. Ihmisiä saattoi siksi kiinnostaa”, Linnilä miettii nauraen.

Toinen selitys menestykselle saattaa olla paikan henki.

”Tällä torilla myyjät eivät riitele keskenään. Täällä ei myöskään ole järjestyshäiriöitä”, Pentikäinen kertoo.

Nykyään puhutaan uudistumisesta olipa kyseessä mikä asia tahansa. Somerniemellä ei kuitenkaan ole lähdetty siihen kelkkaan.

”Kesätorin on tarkoitus olla turvallinen ja tuttu keidas, vastaisku sille, että kaiken pitää nykyään uudistua. Mikäli uudistuksia tehdään, niiden tulisi syntyä samoin kuin idea toristakin, spontaanisti”, Pentikäinen perustelee.

”Toripäivä viikon ainut vapaapäivä”

Linnilä, Malkki ja Pentikäinen ovat tulleet mukaan kesätoritoimintaan kukin omaa reittiään. Linnilä on ollut mukana alusta asti.

”Ensimmäiset viisitoista vuotta olin toripoliisina, mutta viimeiset yksitoista olen muuten vain kuulunut kalustoon”, Linnilä kertoo.

Linnilän lähdettyä toripoliisirinkiin liittyi Malkki.

”Tulin mukaan, koska ajattelin, että täällä opin tuntemaan kylän ukot ja emännät, ja niin kyllä tapahtuikin”, Malkki juttelee.

Pentikäinen puolestaan on tullut mukaan järjestelyporukkaan, koska on Somerniemi-seuran puheenjohtaja.

Mutta mikä saa toripoliisit – niin entisen kuin nykyisetkin – tulemaan torille joka kesälauantai?

”Tämä on sosiaalinen tapahtuma”, Linnilä perustelee.

”Ajattelen, että se on viikon ainut vapaapäivä, kun tulen tänne”, Pentikäinen kiteyttää.

ANNIINA KESO